

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. Posamezna številka Din 1[—], tanskoletne 2[—]; mesečna naročnina Din 20[—], za tujino 30[—]. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Jugoslovan

Kopirsov ne vračame
Oglas po tarifi in dogovoru
Uprava
v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-88.
Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, tel. 29-60.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. šek, rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 63

Ljubljana, torek, dne 17. marca 1931

Leto II.



Einstein kot indijski poglavar
Svetovnoznanega matematika Einsteina so povabili pred nekaj meseci v Ameriko, kjer je večkrat predaval. Sprejeli so ga povsod z veliko častjo, neko indijsko pleme pa ga je izvolilo celo za svojega poglavarja. Na sliki vidimo Einsteina in njegovo soprogo v indijski paradni obleki.

Španski kralj v Londonu

London, 16. marca. AA. Snoči je prispel v angleško prestolnico španski kralj Alfonz. Obiskal bo hudo bolno taščo princezino Beatrico. Poučeni krogi trdijo, da ima njegov obisk tudi politične smotre. Španski kralj namerava razpravljati o izpremembi španskega monopola o bencinu.

Nameni Kemal paše

Ankara, 16. marca. n. Politični krogi vedno bolj intenzivno trdijo, da namerava Kemal paša podati ostavko na mesto predsednika republike. Kemal paša hoče bolj aktivno delovati v političnem življenju. Zaradi tega namerava prevzeti ministrsko predsedstvo. Za predsednika republike pa bo dal izbrati enega izmed svojih intimnih prijateljev.

Novi turški konzul v Skoplju

Beograd, 16. marca. AA. Predsednik turške republike Gazi Mustafa Kemal-paša je imenoval za konzula turške republike v Skoplju Alija Riza-beja, ki je bil dozdaj konzul turške republike v Berlinu.

Povratek dr. Seipla na Dunaj

Dunaj, 16. marca. d. Nekdanji zvezni kancelar dr. Seipel, ki je zadnje tedne prebil v Davosu v Švici, je danes odpoštoval zopet na Dunaj.

Divje politične borbe na Bolgarskem

Caribrod, 16. marca. l. Kako ostra bo volilna borba v Bolgariji, pričajo dogodki, ki so se dogodili v poslednjih dneh. Našli so že tri slučaje, da so neznani ljudje neznanomkam odvledli občinske odbornike opozicijskih strank. Tako so včeraj v Brači napadli občinskega svetnika zemljoradniške stranke Banova in ga odpeljali. Poslanec Zelezkov, ki je zaradi tega interveniral pri ministrskem predsedniku, je dobil odgovor, da Ljapčev o tem ničesar ne ve. Toda že pred tem sta se zgodila dva slična slučaja. Iz Varne so odpeljali pričetkom tega meseca opozicijskega Ganeva, iz Velikega Izvora pa zemljoradnika Marinova.

Srednjeevropska gospodarska konferenca

Beograd, 16. marca. l. V prostorih Trgovinske zbornice na Dunju se sestane 18. in 19. t. m. 6. srednje evropska gospodarska konferenca. Konferenco bo otvoril avstrijski kancelar dr. Ender. Na dnevnem redu bo razprava, kako bi se olajšali medsebojni trgovinski odnosi srednje-evropskih držav.

Princ, ki se je rodil v vlaku

Berlin, 16. marca. AA. Včeraj se je rodil v ekspresnem vlaku, ki je vozil z največjo hitrostjo iz Šlezije v Berlin, mali princ. Mati malarja princa je princeznja Hohenlohe.

Charlie Chaplin na Dunaju

Dunaj, 16. marca. AA. Na svojem potovanju po Evropi je prispel semkaj Charlie Chaplin. Pripravili so mu nadvse priščen sprejem. Na vprašanje, kaj je napravilo nanj največji vtis v Berlinu, je Chaplin odgovoril, da njegov poset pri Einsteinu, preden je odpotoval snoči iz Berlina. Bil je tako zatopljen v razgovor z velikim znanstvenikom, da je skoraj zamudil vlak.

Popolno zaupanje inozemstva v novo Jugoslavijo

Pomembna izjava eksperta velike angleško-ameriške finančne skupine o naši državi
Skupina namerava investirati svoj kapital v Jugoslaviji - Vsi prijatelji miru želijo Jugoslaviji čim lepšo bodočnost

Ljubljana, 16. marca. o. Te dni je bival v naši državi inž. dr. Benda, znani ameriški tehnični ekspert in strokovnjak za finančna vprašanja. Dr. Benda je posetil Slovenijo in druge banovine po nalogu velike angleško-ameriške finančne skupine, ki namerava investirati svoj kapital v naši državi. Ta finančna skupina bo najbrže zgradila tudi veliko električno centralo na Vrhnikih pri Ljubljani. Dr. Benda je že odpotoval v London in ob priliki svojega odhoda iz Ljubljane se je sestal z nekaterimi uglednimi zastopniki gospodarskih krogov v Ljubljani. Tedaj je dr. Benda med drugim izjavil:

»Prijetno sta me iznenadila napredek in konsolidacija, ki sem jo opazil v kraljevini Jugoslaviji pod novim režimom. Vsak iskren prijatelj Jugoslavije se mora veseliti nad tem napredkom, ki so ga v Vaši državi dosegli v zadnjem času, posebno na polju kulturne in tehnične izpopolnitve. Kot ekspert angleško-ameriškega finančnega koncerna moram izjaviti, da sem dobil najboljši vtis o razvoju jugoslovanskih financ. Državni dohodki v zadnjih letih in trgovinska bilanca kraljevine Jugoslavije dvigata vedno bolj zaupanje inozemskih fi-

nančnih skupin napram kraljevini Jugoslaviji. Velike napore, ki jih je Jugoslavija prenesla z namenom, da se njen finančni položaj čim bolj utrdi, so obrodili gotovo dobre sadove.«

Zatem je dr. Benda govoril o svojem namenu in bivanju v naši državi. Dejal je: »Mene je kot tehničnega eksperta raznih industrijskih koncernov v Jugoslaviji zanimala v prvi vrsti možnost tehničnega razvoja, nato pa tudi možnost dela v tej smeri. Do podrobnosti poznam načrte o elektrifikaciji kakor tudi načrte za železniška in druga javna dela. Prepričan sem, da bom mogel uspešno sodelovati v tem oziru za napredek Jugoslavije s pomočjo svojih prijateljev v državi in v inozemstvu. Ravno kar pripravljamo nekaj načrtov, ki bodo zelo koristni, toda dokler niso končana vsa pogajanja, nima pomena, da bi o njih govorili pred javnostjo.

Kot član svetovne akademske federacije za pospeševanje kulture sem se zanimal tudi za velik napredek na kulturnem polju in, kakor sem poučen, bodo še letos nekateri naši člani obiskali vašo državo, da bi se na licu mesta poučili o velikem

delu in napredku, ki se kaže po vsej vaši domovini.«

Ob koncu svojega razgovora je dr. Benda še izjavil:

»Položaj v Jugoslaviji je povsem jassen in ugoden. To vedo vsi prijatelji vaše države. Jugoslavija je zemlja zelo bogata na rudah. Dobra delovna sila kakor tudi veliki investicijski program sta solidni bazi za veliko in uspešno bodočnost Jugoslavije. Velike simpatije, ki jih uživa jugoslovanski kralj, silna energija ministrskega predsednika Živkovića kakor tudi vseh ostalih sodržnikov, ki sodelujejo pri gradnji nove Jugoslavije, so največje jamstvo za lepo bodočnost Vaše velike države. Zelo bom vesel, ko bom mogel ponovno posetiti vašo lepo državo v družbi generalnega tajnika federacije za pospeševanje kulture sira Cecila Tyrell-Becka in predsednika mojega angleškega finančnega koncerna. Pozdravljam vse te odlične ljudi, ki so toliko napravili za razvoj velike kraljevine Jugoslavije.«

Končno je podčrtal, da morajo vsi prijatelji miru in konsolidacije evropskih gospodarskih odnosov želejeti, da bi bila bodočnost kraljevine Jugoslavije čim lepša.

Senzacionalen političen umor v Nemčiji

**Trije narodni socialisti so ubili v avtobusu komunističnega poslanca Henninga - Vzne-
mirjena javnost zahteva stroge ukrepe, da se preprečijo krvava obračunavanja med
komunisti in narodnimi socialisti**

Hamburg, 16. marca. AA. Komunistični občinski svetnik Ernest Henning je bil v noči na nedeljo v nekem avtobusu ustreljen. Med vožnjo so stopili v avtobus trije neznanci in oddali na Henninga več streliv. Učiteljica, ki je sedela poleg njega, je bila ranjena v noge. Redarstvo sodi, da gre za političen atentat.

Hamburg, 16. marca. AA. V zvezi s senzacionalnim umorom komunističnega poslanca v hamburškem deželnem svetu Henninga sta bila aretirana dva narodna socialista. Henninga so atentatorji brutalno umorili s strelji iz revolverja v avtobusu in pri tem ranili več drugih potnikov. Umor je imel silen odmev v vsej Nemčiji. Časopisi zahtevajo, naj oblasti preprečijo krvava obračunavanja med komunisti in narodnimi socialisti, ki ogrožajo javni mir in red.

Berlin, 16. marca. r. O umoru komunističnega poslanca Henninga se doznajajo še sledeče podrobnosti: V avtobus, v katerem se je poslanec vozil, so stopili trije

neznanci, potegnili revolverje in vsem potnikom zapovedali, naj dvignejo roke. Nato so preiskali žepe Henningu in ko so se prepričali na podlagi njegovih listin o njegovi identiteti, so rekli: ravno tebe iščemo! in ga ubili z več strelji. Henning je bil na mestu mrtev, ena izmed potnic pa je bila ranjena. Dapadanci so nato pobegnili iz avtobusa in še nekajkrat ustrelili v smeri proti avtobusu. Vsekako gre za delo desničarskih ekstremistov.

Hamburg, 16. marca. d. Dva napadalca na komunističnega mestnega svetnika Henninga sta se policiji sama javila. To sta prejšnji policijski stražmojster Jansen in trgovski pomočnik Bammel. Tretji storilec, ki ga pa še iščejo, je neki Hoekmeyer. Vsi trije so narodni socialisti.

Berlin, 16. marca. AA. Hamburška policija je s hvalevredno naglico aretirala vse tri narodne socialiste, ki so umorili komunističnega poslanca Henninga in ranili več potnikov v nekem avtobusu v Hamburgu. Eden izmed morilcev je bil nedavno od-

puščen zaradi prevratnega političnega delovanja iz policijske službe. Hamburški n. odnosocialistični voditelji so objavili poročilo, ki v njem ostro obsojajo ta grozoviti umor in naznanjajo, da o izključili iz narodne socialistične stranke vse tri omenjene. V Hamburgu so se v nedeljo izvršile velikanske demonstracije proti morilcem.

Casopisje nujno poziva oblasti, naj napravijo konec tem razmeram. Hamburški senat je prepovedal pohod narodno-socialističnih organizacij, ki bi se imel vršiti v kratkem.

V pruskem deželnem zboru je notranji minister Severing ostro obsodil dejanja političnih ekstremistov in dejal, da je izdal policiji nalog, naj v vsej Pruski brezobzirno zatve vsa narodno-socialistična nasilja.

Berlin, 16. marca. AA. V Gelsenkirchenu na Vestfalskem je prišlo do krvavega spopada med komunisti in narodnimi socialisti. Hudo ranjenih je bilo 7 narodnih socialistov in 1 komunist.

Titulescujev povratek v Bukarešto

Listi naglašajo velik notranjepolitičen pomen njegovega prihoda

Bukarešta, 16. marca. n. Vsi listi se obširno bavijo s povratkom g. Titulescuja. Uradni krogi skušajo javnosti dopovedati, da je Titulescu prišel v Bukarešto po službenih opravkih, ne pa iz političnih razlogov.

Toda »Adeverule« poroča, da je poslanik Titulescu prišel v Romunijo izključno zaradi notranje-političnih oziror. O tem pričajo njegova avdienca pri kralju, ki je bila zelo pomembna. Kralj je vprašal Titulescuja za svet, kako naj bi se uredili romunski notranje-politični problemi. Titulescu nikakor ne bo vstopil v sedanjo vlado, mandat za sestavo nove vlade pa bi sprejel le v slučaju, da bi mu kralj pripustil popolno svobodno izbiro.

V soboto se je Titulescu sestal z Mironescujem in drugimi vodilnimi romunskimi politikmi, tudi z načelniki opozicijskih strank. Kralj je včeraj Titulescuja ponovno sprejel v daljši avdienci in vse kaže, da se bo moral Titulescu v teh 4 ali 5 dneh, ko namerava še ostati v Bukarešti, večkrat oglasiti pri vladarju.

Med tem so podaljšali zasedanje romunskega parlamenta za 15 dni, t. j. do 1. aprila. Zbornica je izglasovala zakon o obre-

stih. Po tem zakonu obrestna mera ne sme prekoračiti 15%.

Kakor poroča »Radore«, bo kralj v kratkem posetil Transilvanijo. Na tem potovanju ga bo spremljal ministrski predsednik Mironescu. Kralj bo posetil 10 mest, med njimi Veliki Varadin, Cluj, Arad, Brašo in Temišvar. V Transilvaniji se z veliko vnemo pripravljajo, da bi vladarja na čim lepši način sprejeli.

Med tem je prispel v Cluj finančni minister Popovici. Sprejel je zastopnike tiska in jim izjavil, da je Romunija s pariskim sporazumom najela 53.000.000 dolarjev posojila. Od te svote dobi država 30.000.000 v gotovini, 13 milijonov bo porabila za amortizacijo raznih posojil pri Morganu in drugih upnikih, ki jih je najela le začasno.

Dvajset ur v snežnem viharju

London, 16. marca. AA. Pri Chopwellu se je izgubila v silnem snežnem viharju 15letna deklica Ivy Willy, ki se je vračala domov k svojim staršem. Našli so jo po 20 urah popolnoma izčrpano. Deklica je bila tako izmučena, da je izgubila spomin.

Molitve za Slovence in Hrvate v Italiji na Dunaju

Dunaj, 16. marca. d. V nedeljo zvečer je imel v Slovenskem klubu na Dunaju v hotelu »Fuchs« g. Verhovc dobro posejano predavanje o fužni cerkvi, v katerem je drastično opisal preganjanja Nemcev na južnem Tirolskem. Navzoči poslušalci so predavateljeva izvajanja spremljali z odobravanjem, saj so dobro vedeli, da gre Slovanom v Italiji še slabše kakor Nemcem na južnem Tirolskem. Na zborovanju se je izvedelo, da se je zastopstvo jugoslovanske kolonije sporazumelo z zvezo Andreja Hoferja in z južnotirolsko zaščitno zvezo za skupno akcijo za zaščito narodnih manjšin v Italiji. Zato se Nemci dne 19. marca tudi udeležijo službe božje v dunajski pavlanski cerkvi, ki bo združena z molitvami za boljšo usodo slovanskih manjšin v Italiji.

Brezposelnost v Italiji

Rim, 16. marca. v. Objavili so uradne statistične podatke o brezposelnosti v Italiji v mesecu februarju. Po vsej državi je bilo tedaj 722.612 brezposelnih, in sicer 579.688 moških in 142.924 žensk. Od teh je bilo brezposelnih 22.689 kmetijskih delavcev, 19.481 rudarjev, 57 tisoč 488 delavcev v tovarnah za živila, 56.133 kovinarjev, 231.554 delavcev pri javnih napravah, 90.300 tekstilnih delavcev, 39.095 delavcev pri transportnih podjetjih in 204.862 drugih. V Julijski krajini skupno z Zadrom je bilo po teh uradnih podatkih brezposelnih 14.665 ljudi.

Sovjeti in nemški industriji

Nemški industrijalci so se vrnili iz sovjetske Rusije in vrnili so se — kakor pravijo nekateri — z zelo ugodnimi vestmi. S seboj so prinesli sovjetskih naročil za celih 300 milijonov mark in če nemška industrija ta naročila sprejme, bi se takoj moglo znižati število brezposelnih Nemcev za sto tisoč. Nerodnost je le v tem, da so sovjeti za enkrat ni majo denar, da bi ta naročila tudi plačali in zato naj bi teh 300 milijonov kreditirale nemške banke, nemška država pa jamčila za ta kredit. Pod tem pogojem pa vesela vest nemških potnikov iz Moskve silno mnogo izgubi na svoji privlačnosti in zato ni čuda, če se v nemških industrijskih krogih vedno mogočnejše pojavlja odpor proti sprejemu takšnih sovjetskih naročil na nemški kredit.

Odpor pa raste proti tem naročilom tudi iz drugih vzrokov. Vsa ta sovjetska naročila imajo samo en namen, da dobe sovjeti za izvedbo svoje petiletke potrebne stroje. Kakor pa piše »Pravda«, glavno glasilo ruske komunistične stranke je cilj in namen petiletke: »Petiletka je najvažnejši del napada svetovnega proletariata na kapital; po svojem bistvu je načrt petiletke načrt za razdeljanje kapitalističnega gospodarstva, je velikanski načrt za svetovno revolucijo«. Treba priznati, da je glavno glasilo komunistične stranke s hvalevredno odkritostjo povedalo sovjetske namene. Vse, kar se more soditi v zapadnih državah, treba uvoziti v sovjetsko državo in jo usposobiti, da bo uničevala kapitalistično gospodarstvo ne le z izvozom svojega lesa, petroleja in drugih surovin ter pridelkov, temveč tudi s svojimi industrijskimi izdelki. Da bi te svoje namene dosegli, so pripravljene sovjeti plačevati Ameriki in Angliji tudi najvišje cene, ker upajo, da se bodo polakomnili teh visokih cen angleški in ameriški kapitalisti in dobavljali sovjetom stroje, pa čeprav se morajo zavedati, da bodo ti stroji v kratkem mogočno orožje proti njim samim.

Nemške industrijalce pa bi hoteli sovjeti ujeti s političnimi argumenti in zato ponujajo njim le naročila na nemški kredit. Že v svojem ekspezuju je govoril Molotov nemškemu industrijalcem, ki so takrat bili še v Moskvi, kako bi moglo priti do najlepšega sodelovanja med sovjeti in nemško industrijo. Zapadne sile le obljubljajo, je govoril Molotov, mi pa bi dejansko dali. Ves neizmeren historijat sovjetske države je odprti nemški industriji in oprta na sovjetsko državo bi mogla Nemčija izvesti vse svoje načrte. Priznati treba, da te politične obljube sovjetov niso ostale brez učinka na velik del nemške javnosti, zlasti na vse skrajno desničarske elemente, ki še vedno zidajo na svojo politiko na želji po revanši.

Toda v kapitalističnih krogih Nemčije baš ta političen razlog ne užiga posebno. Do skrajnosti obubožano sovjetsko prebivalstvo ni v tem prijetnem položaju, da bi moglo dosti kupovati. Na drugi strani pa je nemški izvoz v zapadne in prekooceanske kapitalistične države silno velik in le od njega živi Nemčija. Preozko sodelovanje nemške industrije s sovjeti pa bi prav lahko povzročilo, da bi nemški izvoz v kapitalistične države padel, izvoz v sovjetsko Rusijo pa nikakor ne bi mogel tega zmanjšanja izvoza nadoknaditi. Položaj za nemško industrijo bi se tako še znatno poslabšal.

Sovjetski dumping se je komaj začel in že se pojavlja v kapitalističnih državah največji odpor proti njemu. Jasno je, da se bo ta odpor še silno povečal, kakor hitro bi se pričel — in deloma se je pričel — tudi primerni sovjetski izvoz industrijskih izdelkov. To nasprotje mora nujno povzročiti, da se bo svet delil v dva tabora: v zapadni svet, ki spoštuje zasebno lastnino in v sovjetsko komunistični svet, ki bo skušal na vsak način zaneti svetovno revolucijo. Čeprav ne bo ta boj krvav, bo vendarle do skrajnosti oster in brezobziren, da ne bo mogel nihče ostati v tem boju nevtralen. In tako se bodo mogli odločiti tudi nemški industrijalci na to ali ono stran: ali bodo šli z zapadnim svetom, da z zdravim produkcijskim kompromisom med zapadnimi državami premagajo sedanjo gospodarsko krizo, ali pa se odločijo za komunistično pot in skupno z njimi pripravljajo svetovno revolucijo. Jasno pa je, da ta ne bi udarila samo francoske, angleške in ameriške industrijske, temveč v enaki meri, čeprav malo kasneje, tudi nemške. Nimamo pričakovati, da bi imeli nemški industrijalci posebno veselje okusiti sladkosti vse uničujoče svetovne revolucije.

Še manj pa je pričakovati, da bodo nem-

Nov sestanek pomorskih strokovnjakov

Na njem se sestavi definitivno besedilo pomorskega sporazuma — Anglija bo posredovala med Francijo in Italijo tudi v drugih vprašanjih

London, 16. marca. n. Tukajšnji ameriški poslanik Lonsday je obvestil britansko vlado, da se bo sestanka francosko-italijanskih in britanskih pomorskih strokovnjakov, ki se bo te dni vršil v Londonu, udeležil tudi poslanec ameriške vlade. Kakor znano, bodo na tem sestanku sestavili definitivni tekst pomorskega sporazuma, ki ga bodo nato podpisali v Parizu. Ameriko bo na sestanku pomorskih strokovnjakov zastopal bivši ameriški poslanik v Mehiki senator Morrow, ki je že pretekli torek odpotoval iz Newyorka v Evropo. Morrow v imenu ameriške vlade ne bo podpisal francosko-italijansko-britanskega sporazuma; na zborovanju strokovnjakov bo nastopal le kot opazovalec. Pomorski sporazum bodo v Parizu podpisali zastopniki vseh treh prizadetih velesil. Amerika in Japonska ga bosta le formalno odobrili. Sporazum bodo potem kot dodatek pridejali k londonskemu pomorskemu paktu, to pa zaradi tega, da bi ne bilo treba Ameriki in Japonski v parlamentu ratificirati pariško pogodbo.

Rim, 16. marca. AA. Italijansko časopisje obširno komentira sobotni Grandijev govor in pravi, da je Italija s tem ponovno dokazala svojo dobro voljo do mirovne politike. Listi pravijo, da je ta govor velikega mednarodnega pomena. Italija bo na svetovni razorožitveni konferenci zahtevala splošno razorožitev in poudarila, da je rešitev razorožitvenega vprašanja brez soglasja in sodelovanja evropskih narodov nemogoča. Listi naglašajo, da se bodo po Grandijevem govoru najbrže nadaljevala francosko-italijanska pogajanja v Parizu prihodnji teden s sodelovanjem angleškega zunanjega ministra Hendersona, ki pride v

Pariz v zvezi s konferenco za evropsko zvezo. Listi dalje pravijo, da je bil Henderson pošten posredovalec in da so se politični odnosi med Anglijo in Italijo po rimskem pomorskem dogovoru zelo izboljšali. S tem sporazumom je ugled Italije zelo narasel. Za Veliko noč poseti angleško vojno brodogradilnico Livorno, kjer se vrše pomorske vaje italijanske vojne mornarice. Poset francoskih vojnih ladij je zaenkrat odložen, dokler ne bodo rešena vsa francosko-italijanska sporna vprašanja. Listi poudarjajo, da to ne bo lahko.

»Tribuna« odločno odklanja francoski predlog, naj se Italija odreče italijanstvu italijanskih naseljenecv v Tunisu v zahvalo za velikodušno revizijo južne meje v Tripolisu v njeno korist.

Cela vrsta pogajanj med Francijo in Italijo

Pariz, 16. marca. n. Ves tisk tolmači Grandijev zunanje-političen govor in enodušno ugotavlja, da si fašizem prizadeva, razumno se sporazumeti s Francijo, ker od Francije vsakakor lahko več dobi po prijateljski poti kakor z grožnjami. V bližnjem času se bo vršila med Rimom in Parizom cela vrsta konferenc. Tako se že dva dni mude v Parizu zastopniki italijanskih gospodarskih krogov s senatorjem De Michelom na čelu. Hkrati je francoski poslanik v Rimu Beaumarchais, ki se sedaj mudi v Parizu, dobil od Brianda navodila za pogajanja z Italijo.

Ta navodila obsegajo naslednjih 7 točk: 1. statut za francoske delavce v Italiji z ozirom na delavsko zavarovanje; 2. vprašanje paroplovbe; 3. revizija trgovinske pogodbe; 4. vprašanje kolonialnih mandatov; 5. naseljevanje Italijanov v Tunisu; 6. ureditev meje med Tripolitani in Tunisom; 7. olajšanje izvoza francoskega zlata v Italijo.

Plačevanje davkov s kronskimi vojnodškodninskimi potrdili

Beograd, 16. marca. AA. Oddelek za davke finančnega ministrstva je izdal navodilo o plačevanju dolžnih davkov s kronskimi potrdili in potrdili o vojni škodi. V zvezi s temi navodili so nekatere finančne direkcije prošle pojasnila, ali se kronska potrdila in boni vojne škode morejo uporabiti pri poravnavanju davčnih zaostankov in za tekoče davke za leto 1929. In 1930., in ne samo za zaostanke od 1. januarja 1930. Na to je oddelek za davke izdal to-le pojasnilo:

Iz samega zakona o uporabi kronskih potrdil in potrdil za bone vojne škode št. 10 je predvideno, da smejo uporabiti samo za plačevanje dolžnih davkov za prejšnja leta do vstetega 1928. leta, in ne tudi za plačevanje tekočega davka za leto 1929. Glede na to se kronska potrdila in potrdila o vojni škodi ne smejo sprejemati za poravnavanje davkov za leto 1929. in 1930.

Uredba o davku na poslovni promet

Beograd, 16. marca. AA. V oddelku za davke finančnega ministrstva je dokončno vse izdelano glede uredbe o zakonu o skupnem davku na poslovni promet. Obenem s to uredbo je dodelana tudi tarifa skupnega davka za poslovni promet, ki obsega 811 številok poklicev. Besedilo je dostavljeno »Službenim novinarom«.

Zakup železniškega bufeta

Beograd, 16. marca. AA. Direkcija državnih železnic v Subotici ima prvo licitacijo 20. aprila t. l. o zakupu železniškega bufeta na postaji Samoš.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 16. marca. d. Za sedaj še malo spremembe.

Občni zbor kluba koroških Slovencev

V soboto popoldne so se v beli dvorani hotela Union zbrali na občnem zboru društva koroških Slovencev Koroški-emigranti iz vse Slovenije. Zastopana sta bila tudi pododpora v Mariboru po predsedniku Hochmüllerju in v Celju po predsedniku dr. Reberniku in tajniku Rajhmanu.

Opazili smo tudi naše agilne kulturne delavce med njimi ravnatelja Špicarja iz Radovljice, dr. Janežiča z Bleda, živinozdravnika Ravlarja in nadučitelja Horvata iz Kamnika.

Po poročilih funkcionarjev kluba se je razvila obširnejša debata o delovanju kluba in njegovih ciljih. Skupščina je bila skoro soglasno mnenja, da bodi cilj društva gojenje družabnosti med koroškimi emigranti in gojenje ljubezni do koroške grude. Klub koroških Slovencev ni nobeno društvo iredentistov, marveč hoče gojiti edino le kulturne stike s slovensko manjšino na Koroškem. To ne samo, da je po mednarodnih pogodbah dovoljeno, ampak je naša sveta dolžnost, saj Nemci povsod na svetu podpirajo z vso vno svoje manjšine. Skupščina je obžalovala, da Avstrija po 10 letih še ni izpolnila v St. Gernenski mirovni pogodbi prevzete obveznosti glede slovenske manjšine na Koroškem, zlasti še, ker uživa nemška manjšina v Jugoslaviji v tako izdatni meri vse svoje pravice.

Po občnem zboru se je zvečer vršil družabni sestanek v hotelu Struckelj. Izkazal se je pevski odsek pod vodstvom gospoda Novaka, poštnega upravitelja v Ljubljani.

Zopet ponesrečen atentat pri Sv. Križu nad Trstom

Trst, 14. marca.

V tržaški okolici, na Proseku, Kontovelju, pri Sv. Križu, v Bazovici in celo v tržaških predmestjih so davi aretirali zelo mnogo mladih ljudi

Finžgarjeva proslava v Mariboru

Mariborsko Narodno gledališče je v soboto proslavilo šestdesetletnico pisatelja F. S. Finžgarja s slavnostnim govorom pisatelja profesorja dr. Ivana Dornika in vpričožitvijo kmečke drame »Verige«. Govornik dr. Dornik je v pesniško zanesenih besedah orisal duhovni obraz jubilarja in njegovo pisateljsko delo, drama pa je pokazala Finžgarja kot oblikovalca umetnin iz kmečkega življenja.

V »Verigi« ni težke problematike, pisana pa je silno krepko, posebno v prvih dveh dejanjih. Zaključek je mallec nedogran. V delu žive naši slovenski gorenjski kmetje iz polpreteklega doba, ki jo je zabilasala povojna novo usmerjena civilizacija in — proletarijacija. Kakor pa ni miselno težke problematike, tako je tudi režijsko ni. Vse je povedano v realizmu oseb in govora. Režiser Jože Kovič je tu pokazal, da mu je kmečka drama mnogo bližja kakor visoko literarna, zato je v splošnem dobro uspel in nam nudil lep večer. Prav tako zasluži pohvalo za inscenacijo prvih dveh dejanj.

Igralci so po večini zaživeli in ustvarili markantne tipe, kolikor so seveda mogli pogoditi gorenjsko kmečko svojstvenost, ki za heterogeni ansambl ni lahka. Močni kmetje, trmaste grče so bili Gromov Marko, Pavla Koviča Mejač in Furijanov Tomažin; postavili pa so se tudi fantje, Nakrstov Janez, Gorinškov Boltežar in originalni Tovornikov bajtar Drnolec. To je bila njegova najboljša dosedanja kreacija. Ostale moške so odigrali: biriča Franjo Blaž, Jančeta mali Franjo in Ceneta mali Stanko ter starčka Primoža Pavel Rasberger, ki je tu zopet v celoti našel samega sebe.

Malo premalo gorenjska mama je bila Mina Štefe Dragutinovičeva, pa tudi ne vedno; včasih je učinkovala dokaj pristno. Presenetila nas je pa Elva Starčeva z Micko. Žažvela jo je zelo plastično in polnokrvno, dasi kmečko okolje in njeno torišče. Le parkrat se nam je zazdelo, da je meščanka. Elvira Kraljeva je igrala dekle Aleno tako živo in svojevrstno, da je bila deležna priznanja pri odprti sceni, kar je pri dramskih predstavah v Mariboru redkost. Prav tako pa je bila dobra kmetica tudi Liza Milene Zakrajškove.

R. R.

Spomenu vzornega Sokola

(Sokolska svečanost na Taboru ob desetletnici dr. Oražneve smrti.)

Ljubljana, 16. marca.

Sokolska župa Ljubljana je včeraj na izredno svečan način proslavila desetletnico smrti prvega staroste Jugoslovanskega Sokolskega Saveza brata dr. Ivana Oražna v dvorani sokolskega doma na Taboru. Velika dvorana je bila do kraja zasedena s članstvom, naraščajem in častilci velikega moča — Sokola. Na odru, odetem v črnilno in zelenje, je visela slika blagopokojnega brata staroste dr. Oražna, krog in krog pa so se razvrstili prapori Ljubljanskega Sokola, Sokola I, Sokola II, Siške, Most, Štepanje vasi, Vrhnike in naraščaja Sokola I.

Zalno komemoraciji so prisostvovali ban dr. Drago Marušič, general Popovič s soprogom, mestni župan dr. Dinko Puc, I. podstarosta Saveza SKJ, br. Engelbert Gangl, načelnik SKJ br. Ivan Bajželj, starosta sokolske župe Ljubljana br. dr. Pipenbacher, zastopnik sokolske župe Novo mesto br. dr. Trošt, načelnik Ribnikar, predsednik zdravniške zbornice dr. Mavricij Rus, banski svetnik dr. Mayer, več občinskih svetnikov in staroste vseh ljubljanskih in okoliških sokolskih društev.

Zalno svečanost je otvorila točno ob 11. godba Sokola I, ki je pod vodstvom br. Verija Švajgarja zaigrala pretresljivo Pahorjevo žalostinko »Jugoslovanskemu rodoljubu«, nakar je pevski zbor Sokolov pod vodstvom br. Ferda Juvanca zapel Prelovo žalostinko »Zadnje slovo«.

Med grobno tišino se je povzpela na oder prvi podstarosta Saveza SKJ brat Engelbert Gangl, ki je v pesniško zasnovanem govoru slavil nepozabnega in dragega pokojnika vzornega Sokola br. dr. Ivana Oražna.

Govor brata podstaroste je izvalil v obeh posetnikov solze ganotja, nakar je izpregovoril v imenu naše hrabre vojske vojaški zdravnik kapetan II. klase dr. Zigan, ki je v svojem govoru podčrtal ono veliko človekoljubje, ki ga je pokazal pokojni brat dr. Oražen v balkanski vojski, ko je odšel na bojne poljane lečiti bratske rane. Zato se klanjajo spomenu

velikega pokojnika ne le Sokoli, ampak tudi častniki in vojniki, v imenu vseh onih, ki jim je bil pokojnik dobrotnik v največjem trpljenju. Zopet se je dvignila vsa dvorana in s Slava klici počastila spomin nepozabnega brata dr. Oražna.

Sokolski pevski zbor je nato zapel Foersterjevo »Umr je mož!«

V imenu akademikov Sokolov iz Oražnevega dijaškega doma se je v zanosnem govoru spominjal mecen slovenskega dijaštva akademik brat Kosmatin.

Zupni tajnik brat Stane Flegar je nato prečital brzojavne sožalne izjave, ki jih je prejela sokolska župa od predsedništva COS, staroste COS br. dr. Scheinerja in Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije iz Beograda.

Zalno svečanost je zaključila godba Sokola I, ki je odsvirala žalostinko, nakar je bila prisrčna žalna svečanost zaključena. Deputacija sokolske župe Ljubljana je nato odšla na pokopališče k Sv. Krištofu, kjer je položila krasen venec, ovit z državno trobojnico na grob nepozabnega brata dr. Ivana Oražna! J. H.

Sreski načelnik iz Krškega ga v Škocjanu

Škocjan, 14. marca.

V soboto 14. t. m. je prišel v naš kraj naš sreski načelnik iz Krškega dr. Siška, da čuje naše težnje in težave in iste prednosi na merodajnem mestu. V ta namen se je zbralo dopoldne v občinskem uradu lepo število naših mož iz Škocijana in okolice.

V glavnem se je govorilo, kako naj bi se omililo sedanje težavno gospodarsko stanje. Vsi kmetje so bili mnenja, da je temu največ krivo to, da svojih pridelkov sploh ne morejo spraviti v denar, v kolikor se pa to zgodi, so pa cene tako nizke, da niti zdaleka ne krijejo režijskih stroškov. Nasprotno so pa javne dajatve vedno višje. Predvsem so občani potožili, da jih tarejo visoki davki, šolske doklade in k temu še novo predvidena dajatev — kuluk.

Resnica je, da še nihče ni na jasnem, kako se bo ta zadeva rešila. Predlagalo se je, da bi se kuluk na občinska pota po možnosti odpravil in to radi tega, ker so pri nas vsa pota razdeljena in jih mora vsak posestnik v redu popravljati. Posebno težko bo plačati te dajatve za leto 1930, ko je vendar ugotovljeno, da so bila pota vsa popravljena in ni bilo tozadevnih pritožb. Sedaj bi jim pa bilo neprijetno še za preteklo leto plačati določeni prispevek, ker so takorekoč že storili svojo dolžnost. Kar pa zadeva kuluk za banovinske ceste, je bilo to kmetom tudi neugodno, predvsem zbog tega, ker plačujejo cestne doklade in so se z njimi ceste do sedaj vedno vzdrževale, ne ravno najboljše, ali vendar toliko, kolikor je bilo sedanjim prilikam mogoče.

Predlagali so, da naj bi se v bodočem državnem proračunu to nekoliko izpremenilo. Izjavili so, da radi plačujejo cestne doklade, ali glede osebnega dela naj bi se stvar nekoliko predrugačila, kajti kdor bo prišel delati, ne bo delal kakor bi bilo treba, temveč bo gotovo tako, da bo po 20 delavcev v enem dnevu napravilo toliko, kar bi drugače naredila dva. Vsa bo paš gledal, da bo stal kje ob strani. Z morebitnimi kaznimi pa bi se cela zadeva še poslabšala. Nadalje se je razpravljalo o davkih. Pred nekaj leti, so vsi komaj pričakovali zakona o neposrednih davkih, predvsem zbog tega, ker so menili, da se bodo z njim zmanjšali vsi davki. Seveda ni šlo vse po želji in so ostale pri nekoliko višjih neposrednih davkih ostale doklade skoro iste. Dosedaj je plačanih 80% davkov v krškem okraju. Je pač še nekaj ljudi, ki niso še mogli plačati, ker je posojila v ta namen le težko dobiti, in je kmetu težko izhajati, če bi moral denar radi tega jemati na posodo.

Nato se je govorilo o novih olajšavah za tiste družine, ki imajo 9 ali več otrok. Omenilo se je, da bi bilo dobro, da se potrebne rodbinske pole oprostite taks, ker sicer se najsirjomašnejšim slojem olajšave malo poznajo. Dogodilo se je in se bo še, da bo kdo moral plačati za takse 100 dinarjev, vseh davkov pa plača le 100 do 200 dinarjev, in se v takem slučaju ne izplača vlagati prošnje. S tem pa postane stvar fluzorna in je sromakom prav malo pomagano. Nočemo s tem grajati zakonodajca, ampak prosimo, da se nam pomore, da bomo lažje živeli in pričakovali boljših časov v popolnoma zedinjeni Jugoslaviji.

Debatiralo se je nato o šolskih dokladah, katere naše občane neprijetno dirnejo posebno v slučajih, kjer službujeata poročena učitelj in učiteljica. Po zakonu imata oba pravico do stano-

to maščuje, tako kruto, kakor se more maščevati zavržena ljubezen.

Ko se je napolnil proti svojim sobam, mu je prišel na srečo Erroll naproti.

»O, ti, Cecil! Dobro, da sem te dobil. Baš sem te iskal. Ali bi mogel govoriti s teboj deset minut?«

»Stopi bliže!«

Farnmoru so lastne besede zvenele v ušesih, kakor bi jih bil nekdo drug izgovoril. Leto življenja bi daroval, ako bi mogel zdaj sam ostati.

Erroll pa ni zapazil na prijatelju nič izrednega in šel je z njim v sobo in mu pripovedoval, da je prejel neugodno vesti o svojem dirkalnem konju, s katerim se je nameraval udeležiti dirk v New-Marketu. Posvetoval se je z njim, ali ne bi kazalo odreči se tekmi. V Farnmoru je kri burno plala in moral se je zatajevati, da je mirno poslušal prijatelja.

Ko sta pa končala zadevo o dirkah, je Erroll še ostal. Še nekaj mu je bilo na srcu, toda ni vedel, kako začeti.

»Ali ostanejo ti ljudje še dolgo tu?« je končno začel. »Prav za prav so že predolgo tu.«

»Svojim gostom vendar ne morem reči, naj gredo!« se je nasmehnil Farnmor. »Tudi je lov na fazane šele v pravem tiru.«

»Jaz sem mislil samo o damah, Cecil. Tudi boš moral v kratkem sam odpotovati. Kdaj se misliš odpeljati?«

»To ni še gotovo!« Ta pogovor mu je bil neprijeten,

KAJ PRAVIJO Š

Varčevanje se je pričelo na kmetih

V Slovenskih gorah smo imeli letošnji predpust veliko posrečenih, nekaj seve neizogibno ponesrečenih porok. Povečini pa se je vse izvršilo brez tistih doslej običajnih dolgotrajnih in hrupnih gostij, kakor so bili posebno na kmetih vkoreninjene.

Vse to je bila velika potrata v denarju in domačih jestvinah, pa brez vsakega haska, narobe, navajalo se je le k zapravljanju in razkošnosti in zrahljalo je temu ali onemu ljubo zdravje za krajšo ali daljšo dobo.

Letos pa sem slišal iz ust večjega kmeta ob hčerkinji ženitvi modro pripombo: »Čemu velika gostija, ki okuži želodec in žep! Rajši dam hčerki tiste tisočake kot priboljšek k doti, namesto da delam z njimi nekaj dni trušč v domu. S pričami pred oltar, pa z bližnjimi sorodniki k večerji in končano je najbolje v zdravju in zadovoljnosti!«

Zgledi vlečejo in storili so tudi drugi tako in hrupne kmetijske gostije stopajo iz mode in kmet je začel štediti. Tudi sicer se je letos razno veseljačenje ob pustnih prireditvah kaj klaverno obneslo. Začnemo štediti, ker hočemo biti zdravi tudi na deželi...

Celje

* Slavnostni sprejem p. H. Sattnerja. V četrtek 19. t. m. bodo vsa celjska pevka društva pričakovala p. H. Sattnerja, ki pride v Celje, da osebno prisostvuje koncertu. Jubilant prispe z brzim vlakom ob četr na dve.

19. III. 1931. „VNEBOVZETJE“

* Mladinska akademija, ki jo je priredila CM družba v nedeljo popoldan v Mestnem gledališču, je zelo dobro uspela, dasi je bil obisk samo sreden. Pevske točke pod vodstvom gospoda Segule so bile izvršne; zelo so ugajali mali deklamatorji, ki so dovršeno recitali Roševske pesmi. Igra »Šola v nebesih« je bila dostojen zaključek akademije. Koliko truda in ljubezni do mladine je bilo v tej akademiji. Zato pa gre učiteljsvu tudi vsa čast in hvala.

* Osebnostna vest. Zandarmerijski podporočnik g. Čokarilo Stojan, doslej vodnik celjskega zandarmerijskega voda, je premeščen kot vodnik zandarmerijskega voda v Berovo.

* Glavni dobitek je izvirna slovenska komerija Fr. Lipaha, ki jo igrajo ljubljanci pod avtorjevo režijo nocoj ob 20. uri v mestnem gledališču.

* Smrtna kosa. V javni bolnici so umrli: 14. t. m. 48letni mali posestnik Orač Anton iz Sv. Stefana pri Šmarju; 15. t. m. 15letna Jurej Marija, rejčnik iz Škofije vasi; 16. t. m. 57letni dninar Pencl Franc iz Marije Reke pri Vranskem ter 42letni rudar Kapla Miha iz Trbovelj.

* Smrt dveh Celjanov. V nedeljo je po kratki bolezni umrl g. Marn Josip v 58. letu starosti. Pokojni je po prevaru prevzel posle mestnega oskrbnika, ki jih je vodil do svoje smrti. Pogreb bo danes ob 17. uri iz javne bolnice na mestno pokopališče. — V ponedeljek je nenadoma umrl kapetan I. klase g. Križ Otmar v 38. letu starosti. Pokojni je že več let služboval na celjskem vojnem okrožju in je bil radi svoje koncilijantnosti vobče priljubljen. Preostali naše iskreno sožalje.

* Obrtniški praznik. Kakor vsako leto obhaja Obrtno društvo tudi letos svoj praznik v četrtek 19. t. m. na dan sv. Jožefa. Ob 8. uri bo maša v župni cerkvi, ob 10. pa zborovanje v Obrtniškem domu v Vodnikovih ulici.

* Trgovine in brivnice na Jožefovo. V četrtek 19. t. m., na praznik sv. Jožefa bodo trgovine v mestu dopoldan odprte; brivnice bodo odprte od 7.30 do 11.

* Zadnja povodenj je povzročila tudi po stanovanjih mnogo škode. Tako je voda vdrla v stanovanje g. Paula Antona, vpokojenega poštnega uradnika, ki stanuje v neki novi hiši pri Skalni kleti. Voda je stala nad pol metra visoko v stanovanju ter uničila lepo knjižnico ter pohištvo. G. Paul trpi občutno škodo.

* Predavanje o Prekmurju bo imel v sredo 18. t. m. ob 20. v veliki dvorani Narodnega doma g. prof. Pavlič, in to s skioptičnimi slikami. Vstop je prost.

* Tatvine na sejmu. Na sobotnem sejmu je bila posestnica Pogladit Matilda iz Nove cerkve okradena za 1742 Din, posestnica Pristovnik Marija iz Čresnovca pa za 960 Din. Obe sta si ogledali blago v trgovini Šumer na Glavnem trgu, neznan tat ju pa je olajšal za denarce. Posestniku Turnšku Francu iz Pod vrha pri Braslovčah pa je nekdo ukradel ožer raz konja, ki ga je imel v hlevu hotela »Poštet«.

Bučka

Občinska seja. V nedeljo 15. t. m. se je vršila v tukajšnjem občinskem uradu izredna seja. Vseh odbornikov je v naši občini 16. Navzočih pa jih je bilo le 10. Enajsti odbornik P. pa je prišel ob sklepu seje. Glavni predmet posvetovanja je bilo oskrbovanje okrog 3 km dolge občinske ceste, ki vodi čez Selo. Predlagalo in sklenilo se je, naj se podredi kuluku. Predlog ni prišel na glasovanje. G. župan je dal sestaviti zapisnik, da je sklep veljaven in to kljub nezadostnemu številu odbornikov, pa tudi odbornika Kirar in Znidaršič se s tem ni strinjala. Pripominjamo, da je cesta razdeljena med zainteresirane davkoplačevalce in zelo v dobrem stanju. Največ jo uporabljajo posestniki iz Rake, Škofjana in Studenca, kateri imajo ob njej svoje vinograde. Le malo zainteresirancev je iz naše vasi. Z gornjim sklepom bo morala pa samo občina Bučka vzdrževati cesto s kulukom, dočim bodo posestniki iz imenovanih vasi samo hasnovali, doprinesli pa ničesar.

Jz Dravske banovine

d Sresko sodišče v Gornjemgradu je s pravomočno sodbo prepovedalo zahajati v krčme Kolencu Matevžu ml., pd. Matežakovemu, 26letnemu delavcu v Gornjemgradu št. 31 za dobo 1 leta. Prepoved stopi v veljavo 25. marca 1931. ob 12. in preneha veljati dne 25. marca 1932. ob 12. uri.

d Gostovanje »Sočec«. V četrtek na Jožefovo bo gostovala na Vrhniki družina »Sočec« v Rokodelskem domu. Uprizorila bo Molnar-Skrbinškovo učinkovito komedijo v treh dejanjih »Vrag«. Začetek ob 20. Pred predstavo bo govoril uvodno besedo naš odlični gledališki pedagog, igravec in režiser g. Skrbinek.

d Podpornemu društvu za gluho mladiño je daroval g. Franc Pintar, tipograf v Ljubljani, od dobljene stave znesek Din 100. Srčna hvala!

d Za spomenico ob šolski proslavi v Cerkljah pri Kranju je gospod minister Iv. Hribar — sedaj v Dubrovniku — blagovolil pokloniti znatne literarne zgodovinske prispevke, za kar mu učiteljsvo s tem izreka najtoplejšo zahvalo.

d Fotografije in amaterje, ki razpolagajo s slikami, povzetimi iz okolice Kravca, prosimo, da pošljejo svoje izdelke šolskemu upraviteljsvu v Cerkljah pri Kranju, da jih uporabi v planinskem oddelku svoje razstave, ki jo priredi povodom poldrugstoletne šolske proslave.

d Železniškim vpokojencem v vednost. Umrli je naš član, agilni društveni sodelavec in zapnik gospod Josip Marn. Pogreb bo danes ob 17. uri v Celju. Člani v Celju in okolici se najljubše vabijo, da se pogreba polnoštevilno udeležijo. Preostali izreka vodstvo društva v imenu svojih članov iskreno sožalje. — Društvo železniških vpokojencev za Dravsko banovino v Ljubljani.

d Občni zbor »Društva medicincev« v Ljubljani. V soboto popoldne se je vršil v anatomskem inštitutu ljubljanske univerze 23. redni polletni občni zbor »Društva medicincev«. Otvoril je zborovanje tov. Pogačnik, nakar so sledila poročila posameznih funkcionarjev, iz katerih je bilo razvidno agilno delovanje tega društva. Mestoma je potekal občni zbor zelo živahno in potekanje je pokazalo veliko zanimanje za društveno delo. Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: Bogataj Jože, predsednik; Dolanc Jože, podpredsednik; Posinkovič Ivo, tajnik I.; Tičar, tajnik II.; Ruprecht, blagajnik; Volf, knjižničar in Jagodič, gospodar.

d Kupujočemu občinstvu! V zadnjem času se pojavlja v Ljubljani poseben način reklamnih objav, letakov, ponujanje blaga po neobičajno nizkih cenah, kakor tudi nudenje raznih nagrad in daril posameznikom, ki nikakor niso v skladu z običajnim solidnim trgovskim poslovanjem in tudi ne v skladu z zakonom o nelojalni

konkurenci. Namen teh objav je kupujoče občinstvo premoliti z namenom, da kupi boljše in ceneno blago nego v ostalih solidnih trgovinah, ki ne propagirajo svojega blaga s kričevimi reklamami. Gremij trgovcev je v svoji širši seji razpravljal o prestopkih zakona o nelojalni konkurenci, ki jih tvori taka reklama ter je obsodil in sklenil, da bo proti vsem onim trgovcem, ki bodo izigrali zakon o nelojalni konkurenci primerno postopal. Radi tega pozivlja gremij trgovcev vse cenjeno občinstvo, da v lastnem interesu ne naseda kričevim in omamljivim reklamam ter kupuje svoje potrebščine le pri trgovcih, ki že z svojo v vrstah solidnega trgovstva običajno zmerno in lojalno reklamajo svojo za solidno in realno potrebo. Načelstvo gremija trgovcev v Ljubljani. 848

Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škrobljeno perilo v najlepšo izvršitev. 398—1

d Vremensko poročilo. Včeraj je kazal barometer v Ljubljani 759.1, termometer 3, relativna vlaga 85%, smer vetra NNE, oblaknost 10. V Mariboru je kazal barometer 758.7, termometer — 1, relativna vlaga 93%, smer vetra W, oblaknost 5. Deževalo je v Mostaru (0.5 mm), v Sarajevu (4 mm) v Skoplju (10 mm), v Kumboru (30 mm), v Splitu (6 mm), na Rabu (3 mm), in na Visu (2 mm). Najvišja temperatura je bila v Ljubljani 6.8, v Mariboru 0.1, najnižja pa v Ljubljani 2.1, v Mariboru — 3, v Mostaru 9, v Zagrebu 2, v Beogradu — 3, v Sarajevu 3, v Skoplju 10. Vsa opazovanja ob 7 uri zjutraj.

Ljubljana

Torek, 17. marca 1931: Jedert. Pravoslavni, 4. marca 1931: Gerasim.

Nočno službo imata lekarni Piccoli na Dunajski cesti in Bakarčič na Sv. Jakoba trgu.

* Proračunska seja ljubljanskega občinskega sveta je preložena na petek 20. t. m. ob 17. uri.

* Primorskim rojakom! Društvo »Sočec« v Ljubljani sporoča, da se v Kazini nameravana tradicionalna prireditev, določena na 18. t. m., ne bo vršila ta dan, ker je bilo društvo na tozadevno vprašanje uradno obveščeno, da se bodo vrš

Maribor

m Razglas mestnega načelstva proti beračenju. Mestno načelstvo razglasa. V Mariboru se vedno čedše opaža beračenje otrok in pohajkovanje mladine po hišah, trgovinah in gostilnah. Otroci beračijo z nabiralnimi polami, katere napišejo sami, z opisovanjem težkih razmer, s prepevanjem treh kraljev ali svečnice, s prodajanjem cvetlic, mladina pa navadno z izgovorom, da nima jesti itd. Tako nabran denar se uporablja za sladkarije, igrice, kino in cigarete. Pogosto se dogaja, da ti mladi ljudje odklanjajo od strank ponujeni kruh, ker hočejo denarja. Tudi dela se branijo, ker se zanašajo na podpore. To beračenje ki je postalo že prava nadlega v mestu, bo možno zatreti le, ako bo pomagalo javnim organom, ki to službo vrše, meščanstvo v Mariboru. Z ozirom na to se pozivajo vse stranke, pri katerih se oglašajo taki berači, da dosledno odklanjajo vsako podporo, berače zaslilišjo glede podatkov in jih prijavijo po možnosti najbližjemu stražniku ali pa mestnemu socialno-političnemu uradu na Rotovškem trgu 9.

m 60-letnica obrtnika. Danes praznuje 60-letnico rojstva znani mariborski hišni posestnik in slavni podjetnik g. Josip Nekrep. Jubilantu čestitamo!

m Verski govori. V času od srede, dne 18. do torka 24. t. m. bo imel vsak dan ob 20. uri v tukajšnji stolnici verske govore znameniti stolni pridigar iz Ljubljane. Kadar govori dr. Opeka v Ljubljani, je tamkajšnja stolnica do zadnjega kotička napolnjena, zato je pričakovati tudi v Mariboru velikega obiska.

Narodno gledališče. Danes v torek zvečer se bo ponovila Finžgarjeva »Veriga«, na Jožefovo, dne 19. t. m. pa bo zadnja vpriizoritev burke »Odgodena noč«. Abonentni imajo pravico do polovičnih dramskih cen. Opereta pripravlja v Trbuhočevci režiji znano Kalmanovo »Cirkuško princeso«.

m Ljudska univerza. V petek, dne 20. t. m. bo ob 20 uri predaval univerzitetni profesor dr. Karel Ozvald iz Ljubljane o temi: »Današnja nadkultura in zakon«. Odgovoril bo predvsem na vprašanje, kakšna vzgoja je potrebna, da zajame čim srečnejši zakon.

m Poroke. Pretekli teden so se v Mariboru poročili: Ivan Momič, kovinobrusač in Frančiška Meškova, šivilja; France Knaflič, ključavničar in Frančiška Gregotičeva, delavka; Hinko Trobentar, delavec in Marija Hausenbachova, služkinja; Anton Zorman, preglednik finančne kontrole in Stefka Pravalčikova, zasebnica ter Maks Kenda, lesni trgovec in Julijana Golobova, zasebnica. Bilo srečno!

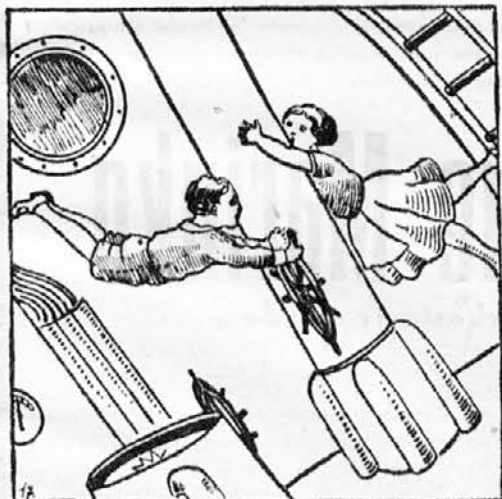
m Tujski promet. V prvi polovici marca je bilo v Mariboru prijavljenih 814 tujcev, od teh 248 tujih državljanov. Med njimi je bilo 138 Dunajčanov, 19 Gradčanov in 91 drugih.

m Smrti. Pretekli teden so v Mariboru umrli: Albina Verdinkova, hči lesnega trgovca, stara 13 let; Elizabeta Suschnigova, kuharica, 77 let; Neža Schnidritscheva, rojena Holzova, hišna posestnica, 89 let; Anica Vomerjeva, učiteljica v pok., 51 let; Ana Stancerjeva, zasebnica, 70 let; Friderik Kranj, čevljarški mojster, 26 let; Erna Poscheva, učiteljica, 24 let; Slavko Drozg, sin viničarja, 1 leto; Marija Benčinova, rojena Vratačkova, žena mizarja, 28 let in Magdalena Maherjeva, rojena Grašičeva, žena m. Nalezljive bolezni. V času od 8. do 14. t. m. je v Mariboru obolelo 21 oseb na nalezljivih boleznih, in sicer jih je obolelo 20 na hrip, 1 na šenu. Umrli sta dve osebi, obe na hrip.

m Potovanje na južni tečaj. Z Byrdom na južni tečaj bomo potovali od ponedeljka, dne 23. t. m. do petka 27. t. m. pri filmskih predstavah Prosvetne zveze v Grajskem kinu. Zvezi se je posrečilo dobiti v zvočnem filmu izvršne posnetke ekspedicije admirala Byrda, izvršene v času od 25. avgusta 1928 do 19. marca 1930. Obenem se bo predvajal tudi film o bivanju Nj. Vel. kralja Aleksandra in kraljice Marije v Zagrebu, meseca februarja t. l. Predstave bodo vsak dan ob 15. uri, razen na praznik dne 25. t. m., bodo šolske predstave ob etnotni vstopnini 5 Din za šolarja. Polovica čistih dohodkov šolskih predstav bo zveza naklonila Dijski kuhinji v Mariboru.

m Kapitulacija mariborskih pekov. V Emeričevi restavraciji na Aleksandrovi cesti so v nedeljo dopoldne zborovali tukajšnji peki in naposled sklenili pokoriti se banski naredbi glede znižanja krušnih cen. Od včeraj dalje se zato

Potovanje po zvezdi večernici



17. Kmalu ju je pa presenetilo novo čudo. Raketa je priletela v vseмирsko praznino, kjer ni bilo nobene privlačnosti več. Bila sta brez teže, da sta lahko stala kar v zraku. To pa ni bilo nič kaj prijetno, zakaj morala sta se oprijemati sten in predmetov, da sta ostala na tleh, pri aparatih, katere je bilo treba neprestano nadzirati.

prodaja v Mariboru beli kruh po 4 Din (prej 4'50), črni po 3'50 (prej 4 Din). Nadalje so peki sklenili odpustiti k gospodu banu tričlansko deputacijo v svrhu pojasnitve odredb, pričeti akcijo za zborovanje vseh slovenskih pekov v Celju itd. Zborovanje, katerega sta se udeležila tudi veterinarski nadsvetnik g. Hinterlechner in zadržni nadzornik g. Založnik je bilo zelo burno in se je zaključilo s sporom in razprti.

m Obsodbe hišnih posestnikov. V zadnjem času je bilo v Mariboru obsojenih več hišnih posestnikov na plačilo večjih kazenskih glob, ker davčnemu uradu niso točno navedli svojih dohodkov od najemnine. Da bi se otresli višjih davkov, so od strank zahtevali razna doplačila za reparature itd., katerih niso prijavili. Obenem doznavamo, da bo oblast v bodoče nastopila tudi proti onim najemnikom, ki s plačevanjem neprijavljenih zneskov podpirajo oškodovanje davčne oblasti.

m Dober prijatelj. Neki N. Sch. je prišel v nedeljo na obisk k svojemu prijatelju, ko pa se je ta za trenutek odstranil iz sobe, je Sch. segel v njegov suknjič in mu izmaknil 100 Din. Z zadevo se bavi policija.

m Uboj v Bistrici pred sodiščem. Pred tukajšnjim sodiščem se je včeraj vršila prva obravnava proti petim fantom iz Bistrice na Pohorju: Jožetu Wutteju, Janezu Obrenniku, Kon-

radu Podgorniku, Francu Trčku in Francu Tkavcu. Obdolženi so, da so ubili Aleksandra Štamperja o pribliki neke gasilske veselice dne 23. februarja l. l. Vse dosedanje preiskave niso mogle dognati kdo izmed obdolžencev je ubijalec in tudi danes ni nihče hotel dejanja priznati. Zaradi zaslivanja novih prič je bila večerajšnja razprava prekinjena in odgodena na poznejši čas.

m Nezgoda. V nedeljo je vsled napada epilepsije padel na državnem mostu 31 letni Franc Križanič in se tako poškodoval, da so ga morali prepeljati v bolnico.

m Samomorilni poskus. V soboto zvečer je v samomorilnem namenu skočil z novega Dupleskega mostu v Dravo neki 24 letni Ignacij F., ki se je pa v mrzli vodi iztrežil in se še sam rešil. Vzrok je baje nesrečna ljubezen.

m Tajna prostitucija. Zaradi tajne prostitucije je policija aretirala v soboto zopet pet žensk, ki so večinoma tudi okužene. Zlo, ki ga ni konec!

m Aretacija tatu gramofonskih plošč. V zadnjem času je bilo po raznih mariborskih javnih lokalih ukradenih večje število gramofonskih plošč. Tatvine je bil naposled osumljen stari znanec policije Vekoslav Stuhec, katerega je v soboto izsledila in aretirala. Na vesti ima tudi grehe iz Čmureka, Murske Sobote in Zagreba.

Roparski napad na mlekarico

S palico jo pobil na tla in jo oropal

Trbovlje, 16. marca.

Ni se še poleglo med prebivalstvom ogorčenje, ki ga je povzročil gnusen zločin dveh posilnikov nad dekletom, že se je dogodilo v soboto drugo nasilje, ki je znova užalilo pravni čut našega ljudstva.

Ko se je v soboto 14. marca okrog pol 1. ure popoldne vračala 43-letna Urbas Marija, hči posestnika, p. d. Goloba, v Prapretnem iz Trbovelj, kamor nosi v rudarske naselbine vsak dan mleko, jo je med potjo nenadoma napadel brezposelni dinnar Kotnik Peter iz Kala pri Hrastniku ter jo oropal.

Storilec, ki je dobro vedel, da nosi Urbas Marija dnevno preko 40 litrov mleka iz Prapretne v trboveljske rudarske kolonije in je domneval, da bo Urbasova na rudarski plačilnici dan v soboto 14. marca zbrala med odjemali 14-dnevni izkupiček dobavljenega mleka, se je ta dan oborožil s precej debelo palico, ki jo je odrezal v gozdu, ter odšel na pot, ki vodi iz trboveljske kotline preko Agneza v Plesko in Prapretno.

Nedaleč od križa v Pleskem je Urbasova okrog 1. ure srečala Kotnika, ki ga seveda ni poznala. Kotnik je šel molče mimo nje, napravil še nekaj korakov, nakar se je neslišno obrnil, skočil za Urbasovo ter jo udaril s palico po glavi. Napadalec je takoj po prvem udarcu zahteval od Urbasove denar. Ker se je ta obotavljala, je prišel znova udrihati s palico po glavi in tilniku Urbasove, ki se je kmalu zgrudila na tla, nakar ji je Kotnik vzel iz košare

denarnico, v kateri pa je našel na svoje preseenečenje samo okrog 100 dinarjev, s katerimi je nato pobežnil.

Vsa omotena in okrvavljena je Urbasova klicala na pomoč. Njene obupne klice je slišal strojnik Gačnik Franc v dnevnem kopu Agnes. Tekel je na mesto, odkoder so prihajali klici ter našel tam vso okrvavljeno Urbasovo, katero je spravil do Terezije, odkoder jo je rešilni avto odpeljal k zdravniku.

Napadalec se je po izvršenem zločinu napotil na Posetje, kjer je v neki tamkajšnji trafiki kupil cigarete. Delavci, ki so se med tem zbrali na kraju zločina, so v svoji bistroumnosti sledili storilcu po snegu ter ga na ta način kmalu izsledili. Na dnevnem kopu Agnes so ga zvezanega držali tako dolgo, da je prišla med tem poklicana orožniška patrolja. Patrolja je med tem posnela z mavcem odtise Kotnikovih čevljev na licu mesta, nato pa ga je popoldne konfrontirala z Urbasovo, ki ga je takoj spoznala kot napadalec.

Pri zaslišanju je Kotnik priznal, da je napadel in oropal Urbasovo, izgovarjal pa se je, da so ga k zločinu prisilile slabe gnotne razmere, ker da je v zadnjem času brezposeln in mora

Motvoz Grosuplje



domač slovenski izdelek

Tovarna motvoza in vrvarna Gro-upije pri Ljubljani.

Zahtevajte vzorce in cenike brezplačno!

Tihožitje kapitala

Zelo zanimiv privesek današnje gospodarske krize, ki jo preživljamo, je zadržanje velikega evropskega kapitala. Medtem ko se ameriški velekapital še vedno drži nazora, da je zmaga nad gospodarsko krizo odvisna v prvi vrsti od kapitalističnih sil, ki morajo vkoreniniti in se razširiti v vse privatno gospodarstvo, se je evropski kapital takorekoč umaknil v tihožitje. Ameriško privatno gospodarstvo z vso silo deluje za tem, da z veliko mobilizacijo vseh svojih sil vpostavlja afont gospodarski depresiji in vzdržuje »standard« konsuma, ki pod ta nivo ne sme pasti. Naši evropski kapitalisti pa so postali povsem sterilni, osiveli so in bolujejo na pomanjkanju vsake podjetnosti. Njihova parola je: »Pri tej situaciji in pri tej krizi je najbolje za kapital — če nič ne storimo!; še celo osnova kapitalizma »Ti moraš denar služiti« je danes brez veljave, ker je za naše kapitaliste vsaka podjetnost danes preriskantna. Kapital se takorekoč odreka vsakemu delovanju in s tem možnosti produktivne pomnožitve. Nezaslišane veličine kapitala leže popolnoma nezaposlene. V Franciji se kopiči zlato, Svica je preplavljena nemškega kapitala, na Nizozemskem in v severnih državah Evrope ležijo ogromni depoji — skoro brez vsakih obresti. Produktivne investicije se opravljajo danes kvečjemu še z denarno garancijo, za privatna podjetja, za privatno podjetnost ni denarja — tudi pri nas, če ravno čitamo dnevno, kako množično naraščajo vloge pri vseh denarnih zavodih.

Brezposelnost se veča tudi pri nas; investicije za razvoj naše gospodarske delavnosti so nujno potrebne, vendar tudi naš kapital uživa samotno tihožitje v bančnih tresorjih. Koliko takih investicij imamo samo v najožjem delokrogu naše domovine. Pomislimo samo na gospodarsko in

tujkoprometno važnost zveze Slovenije z morjem. Oglejmo si likvidnost naših bančnih zavodov, analize njihovih bilanc, pa se moramo nehoti prav resno vprašati, ali je v resnici potrebno, da se take investicije opuščajo, ali pa izročajo na milost in nemilost tujemu kapitalu, ko ga imamo doma dovolj na razpolago. Skoro vsa poročila denarnih zavodov tako v naši, kakor tudi v sosedni Savski banovini prikazujejo velik, čezmerni odstotek likvidnosti in jamrajo o premajhni zaposlenosti kapitala, ki ga opravičujejo s pretirano previdnostjo.

Werner Sombart je pred kratkim današnjo perljodo sterilnosti kapitala prav značilno podčrtal s prislovico: »Wechseljahre des Kapitalismus«. V resnici je kritična doba, ki se pojavlja pri nastopu neplodnosti simptom odrevenelosti, in ta simptom je določeno opaziti na organizmu evropskega kapitalizma. Veliki boj proti sedanjim krizi, proti njenim vzrokom, kakor tudi njenim posledicam, se danes prepušča državi in sicer samo državi. To je napačno. To pomeni v resnici odstop privatne iniciative v korist, ali bolje v škodo državnega gospodarstva. Kapital sam je povzročil, da se prehaja k takozvanemu državnemu socializmu, ki ga je ravno kapital tako neusmiljeno pobijal. Radi tega se ne smemo čuditi, če danes države po sili razmer in neproduktivnosti privatnega kapitala posegajo v zasebno gospodarsko življenje. Danes »oživljamo« grotesko, da hoče kapital obdržati svoj prestol z odstopom in prepustitvijo vseh skrbí meščanskemu državnemu ustroju. Gospodarstvo pa se ne bo okrepilo, če bosta podjetnost in kapital penzionirana po lastni želji, oziroma lastni komodnosti. Kapital mora na plan, na gospodarsko fronto, ker bo drugače poginil v svojem brezdelju.

marc 10:89—10:90 (10:87—10:90), maj 11:10 do 11:12 (11:08—11:10). Koroza: maj 12:68—12:75 (12:71—12:72), jul. 13—13:05 (13:01—13:02), trs, maj 9:96—10, (9:98—10, 10).

Ljubljansko lesno tržišče

Tendenca slabša, promet: 2 vagona bukovih drv, 1 vagon mehkih drv, 1 vagon oglja.

Sport

Prezgodnja otvoritev nogometne sezone v Ljubljani.

Nedisciplinirani igralci v nesportno ponašanje gledalcev zopet na dnevnem redu.

Ljubljana, 16. marca.

Včerašnje nogometne tekme za poudarečno blagajno so utrpele velik sportni flasko. Zaradi južnega vremena nemogoč teren je povzročil, da se ni mogla razviti regularna igra. Pri tekmi obeh rivalov Ilirije in Primorja je ponovno prišlo do nesportnih izgovorov, kar nam daje za bodočnost prav žalostne izglede. Napaka tiči v aranžmaju, ki je bil pač pogrešen v tem, da se je dalo za otvoritev sezone dva nasprotnika, katerih srečanje nam že več let ne prinaša nič kaj dobrega. Tudi v nedeljo se je pokazalo, da nismo prav nič na boljšem. Publika se je obnašala skrajno nesportno, obmetavali igralce in sodnika s snegom, kar je pač višek nesportskega in kaže popolno nezrelost. Policija bi morala napram takim brezobzirnim postopati z vso strogozostjo. LNP mora preprečiti z najstrožjimi ukrepi, da se v bodoče kaj takega ne bo več dogajalo.

O obeh igrah ni dosti povedati. Prva, med Svobodo in Jadranom, ki se je končala s 4:4 je nudila prav lep sport. Drugi par Ilirija : Primorje sta vsaj pred odmorom nekaj pokazala, pozneje pa so igralci radi mehkega snega tako opešali, da ni bilo več govora o kaki uspehi igri. Igralci so dostikrat pozabili, kaj je fair play in je moral sodnik v štirih slučajih uporabiti izključitev. Tekma se je končala z zasluženim zmago Ilirije s 3:2 (1:0).

Jugoslavija : Grčija 4:1 (2:0).

Nedeljska tekma za balkanski cup v Beogradu je sicer prinesla našemu sportu lepo zmago, vendar v sportnem ozirju ni zadovoljila. Pomladansko solnce je zelo vplivalo na igralce. Tekmi je prisostvovalo 8000 gledalcev. Sodil je Romun Radulescu.

Stanje tekmovalca je po ti tekmi naslednje:

Romunija	3	2	0	13:7	4
Jugoslavija	4	0	2	9:5	4
Grčija	4	2	0	10:14	4
Bolgarija	3	1	0	6:12	2

Ostale nogometne tekme.

Dunaj: Admiria : Rapid 3:3 (1:2), Sportklub : Slovan 9:3 (5:1), WAC : Nicholson 3:2 (2:1). Praga: Viktorija Žilžkov : Sporta 2:1, Slavija : Nachod 6:2, Bohemians : Teplice 3:2. Budimpešta: Ujpest : Hungaria 2:0, FTC : Bastya 7:0, Sabaria : 3. okraj 3:2, Bočkay : Vasas 2:1, Nemzeti : Budai 2:1, Kispest : Pecs Baranya 3:0. Pariz: Francija : Nemčija 1:0.



Kolesa na ugodne obroke »CENTRA«

trgovina šivalnih strojev, koles gramofonov itd., Ljubljana, Masarykova cesta, na-proti gl. kol. Palača Vzemne zavarovalnice. 733

Bukova drva trboveljski premog pri tt.

„KURIVO“ LJUBLJANA Dunajska cesta 33 (na Balkanu) Telefon št. 34—34

Prodaj

2000 do 20.000 kilogramov bukovega oglja in sicer v bližini Kamnika po 75 paia. V bližini Ljubljane ali v Ljubljani po 1 din kilogram. Naslov pove uprava »Jugoslavana«.

Nogavice, rokavice, volna in bombaž 463 najceneje in v veliki izbiri pri KARL PRELOG Ljubljana, Židovska ulica in Štari trg

Propagandne skakalne tekme na Jesenicah.

Po nekaj dni trajajočem tečaju v smučskih skokih, ki ga je vodil Norvežan Sigmund Guttormsen, je priredil smučsko dsek S. K. »Bratstvo« na Jesenicah v nedeljo popoldne tekmo v smučskih skokih. Tekme se je udeležilo mnogo občinstva, ki je z velikim zanimanjem gledalo skoke Jeseničanov, v katerih jih je uril Guttormsen. Tekmovalo je v konkurenci 23 tekmovalcev, izven konkurence sta nastopila Joško Janša (S. K. Ilirija) in Alban Jakopič (S. K. Dovje-Mojstrana).

Rezultati tekme so naslednji:

1. Čop Franc 305'9, 2. Grosmaier Anton 289'6, 3. Ovišberger Karol 286'5, 4. Sušnik Alojz 255'7, 5. Bručan Vladimir 247'6. Zanimivo je, da je dobil Janša 18 mesto s 130 točkami. To dejstvo gre na račun prekratke skakalnice, ki omogoča skoke do 20 m. Zato se Janša in Jakopič (13 mesto) nista mogla uveljaviti.

Smučarski klub Dovje-Mojstrana priredi v nedeljo dne 22. marca dopoldne medklubsko stafetno, popoldan pa skakalno tekmo. Skakanje bo razdeljeno na dve ali celo tri kategorije, vsled česar bo boj za vsa prva mesta zelo oster. Zanimanje za to tekmo je zelo veliko in imamo že sedaj pred razpisom veliko prijav. Opozorjamo vse klube, da se drže strogo razpisa, ki izide te dni v vseh dnevnikih.

Radio

Ljubljana, torek, 17. marca. 12.15 Plošče (slovenska in plesna glasba). 13.00 Čas, plošče, borza. 18.00 Radio-orkester. 19.00 Dr. I. Rakovec: Iz življenja predpotopnih živali. 19.30 Dr. Iv. Grafenauer: Nemščina. 20.00 Risto-Savinov večer. 21.00 Slovenska glasba, izvaja Radio orkester. 23.00 Napoved programa za naslednji dan, vmes časovna napoved in poročila.

Ljubljana, sredo, 18. marca. 12.15 Plošče (slovenske pesmi — slagerji iz zvočnih filmov). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 18.00 Čas, plošče, borza. 18.00 Radio-orkester. 19.00 Dr. L. Campa: Enotna zakonodaja Jugoslavije. 19.30 Dr. Nikola Peabražanski: Ruščina. 20.00 Slovenske narodne pejske s spremljevanjem Radio orkestra gđ. Korenčan in gg. Mirko Jelačin in Drago Zagar. Vmes harmonika solo, g. Rakuša. 22.00 Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, torek, 17. marca. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 17.00 Prenos glasbe iz kavarn. 18.30 Novice. 19.45 Poročila. 20.00 Violinski koncert



Službene objave

Razglas krajevske banske uprave

II. No. 5538/1. 685

Razpust društva.

Društvo »Dramatični in tamburaški klub »Istok« v Ljubljani, je razpuščen, ker že več let ne deluje, nima ne članov niti imovine in torej tudi ne pogojev za pravni obstoj.

Krajevska banska uprava Dravske banovine
v Ljubljani, dne 4. marca 1931.

Stev. V. 179/14. 659a 2—2

Razglas o licitaciji.

Krajevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani razpisuje na podstavi členov 86 do 98 zakona o državnem računovodstvu z dne 6. marca 1910 in njegovih izpremembah in dopolnitvah, za prevzem

1. lomljenja kamna in deponiranja gramoza v kamnolomu Al. Stoparja v Soteski pri Letušu obč. Braslovce,

2. za prevoz tega kamna na banovinsko cesto od Letuša (Soteska) do Nazarja

I. javno pismeno ofertalno licitacijo na dan 30. marca 1930 ob enajstih

v pisarni sreskega cestnega odbora v Celju. Istotam se dobivajo med uradnimi urami potrebni podatki, pojasnila in oferti pripomočki, kakor tudi kri tehn. oddelku krajevske banske uprave v Ljubljani, Novi trg št. 1/1.

Za vsak posel sub 1. in 2. je predložiti posebno ponudbo v obliki popusta na enotne cene uradnega proračuna za 1 m³.

Kralj. banska uprava Dravske banovine v Ljubljani,
dne 6. marca 1931.

Razglas sodišč in sodnih oblastev

Preda. 82-4/31-1. 8—8

Razpis.

Odda se mesto jelniskega paznika pri deželni sodišču v Ljubljani.

Pravilno kolkovanje in lastnoročno pisane prošnje, ki morajo biti opremljene s prilogami v smislu čl. 12 zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih, naj se vložijo najkasneje do

15. aprila 1931

pri podpisnem predsedništvu.

Prošnje morajo dokazati, da so dovršili najmanj dva razreda srednje ali nje sorodne šole.

Predsedništvo deželnega sodišča v Ljubljani,
dne 9. marca 1931.

Kps VII 1104/30. 672

V imenu Njeg. Vel. kralja!

Podpisano okrajno sodišče je razsodilo s sodbjo z dne 5. februarja 1931., Kps 1104/30, da je Sef Ivan, rojen v Selnici ob Muri, stanujoč v Strihovcu št. 47, kriv prestopka o pobijanju draginje življenjskih potrebščin in brezvestne spekulacije, storjenega s tem, da ni imel kot prodajalec živila dne 10. decembra 1930 v obratovalnici, v Strihovcu št. 47 niti sumarno niti podrobno označenih cen življenjskih potrebščin, to je na vidnem mestu tako, da bi jih lahko vsadko razločno videl.

Za to se obsoja po čl. 6 zakona o pobijanju draginje življenjskih potrebščin in brezvestne spekulacije na 7 dni zapor in 350 Din denarne globe, ki se ob neizterljivosti izpremeni v nadaljnjo kazn 7 dni zapor in po § 310 k. p. v povračilo stroškov kazenskega postopanja, ki se izreko izterljivim.

V smislu § 65 k. z. se odredi, da se izvršitev izrečene kazni odloži za eno leto.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. VI.,
dne 2. marca 1931.

U. 16/30. 660

V imenu Nj. Vel. Kralja!

Podpisano okrajno sodišče je razsodilo s sodbjo z dne 3. marca 1931, da je Iriš Franc, star 36 let, po poklicu pekovski mojster v Ribnici na Pohorju, kriv prestopka po čl. 8. zak. o pobijanju draginje z dne 30. decembra 1921 Služb. novine z dne 6. januarja 1922 št. 5, storjenega s tem, da je prodajal 1 kg težko štruco belega kruha za 6— Din, črne pa za 5— Din, torej za življenjske potrebščine zahteval višjo ceno nego je ona, ki zajamčuje običajni in dovoljeni trgovski čist dobiček, ki ne sme nikoli biti večji od 25%.

Zato je bil obsojen po čl. 8. navedenega zakona na 1 dan zapor in na 50— Din

denarne kazni, ob neizterljivosti v nadaljnjo dan zapor.

Okrajno sodišče v Marenbergu, odd. II.,
dne 3. marca 1931.

V imenu Njeg. Vel. kralja!

Kolenc Matevžu mlajšemu, po domače Matevžakovemu, roj. dne 16. avgusta 1905 v Gornjem gradu št. 68, občina in srez ista, tja pristojnemu in tam na št. 31 stanujočemu, že kaznovanemu, r. k. vere, samskemu delavcu, brez premoženja, zak. sinu Matevža in Lize roj. Kolar, se prepoveduje po § 55. k. z. zahajanje v krčme za dobo 1 leta.

Sresko sodišče v Gornjem gradu odd. II.,
dne 11. marca 1931.

C 124/31. 687

Oklic.

Tivadar Pavel, posestnik v Turnišču št. 233, zastopan po Pikuš dr. Jankotu, odv. v Dolnji Lendavi, je vložil zoper Bukovec Jurija, pos. v Dobrovniku, tožbo zaradi priznanja lastninske pravice in izdajo predpisane dovoljenja s prip.

Ustna sporna razprava se določa na dne 15. aprila 1931. ob devetih pri podpisnem sodišču v sobi št. 21.

Ker je bivališče tožene stranke neznano, se ji postavlja za skrbnika Dravec Jožef, posestnik v Turnišču.

Okrajno sodišče v Dolnji Lendavi,
odd. II., dne 10. marca 1931.

Cw 2/31—3. 679

Oklic.

Smiljanski Gjura, posestnik v Čurugu, sedaj neznanega bivališča, je vročiti meni tožbo z dne 23. februarja 1931, opr. št. Cw 2/31—1, radi Din 200.000 s prip.

Ker je bivališče Smiljanski Gjura neznano, se mu postavlja za skrbnika v obrambo njegovih pravic gospod dr. Vladimir Gavrilovič, odvetnik v Novem Sadu.

Ta skrbnik ga bo zastopal v ozamenjeni pravdni zadevi na njegovo nevarnost in stroške, dokler se toženec ali ne oglasi pri sodišču ali si imenuje pooblaščenca.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani,
odd. II., dne 10. marca 1931.

Ki 135/30—24. 700

Oglas

V kazenski stvari zoper osumlj. Kókay Elizabeto in tov. radi § 316 k. z. so bile osumljenki Kókay Elizabeti zaplenjene stvari sumljivega izvora in sicer:

2 beli navlaki za pernico, 2 ruhi iz finega domačega platna, 3 veliki podglavniki (navlake), obrobjeni s širokimi čipkami, 1 velika navlaka, gladka, v njej napis »Budapest Szaloda«, 1 gladka navlaka za podglavnik brez znaka, 1 franžast namizni prt iz domačega platna, 1 bela moška srajca s monogramom »T. V.«, 2 belih moških spodnjih hlač, 1 brisača z monogramom »D. J.«, 1 brisača z monogramom »O. B.«, 1 brisača z monogramom »T. G.«, 1 brisača z monogramom »H. L.«, 3 brisače brez monogramov.

Pravi lastniki teh predmetov naj se prijavijo v roku 1 leta od dneva razglašja pri podpisnem sodišču, kjer jih morejo po dovoljno dokazani lastninski pravici dvigniti. Po brezuspešnem poteku 1 leta se bod sicer prodali na javni dražbi pri podpisnem sodišču v korist fonda za zidanje kazenskih zavodov.

Okrajno sodišče v Murski Soboti, odd. III.,
dne 12. marca 1931.

T 8/31—3. 681

Amortizacija.

Na prošnjo Oblak Františke, žene gostilničarja v Grahovem 73, se uvede postopanje v svrhu amortizacije sledečih vrednostnih papirjev, ki jih je prosilec baje izgužil, ter se njih imejitelj pozivlja, da uveljavi tekom 6 mesecev počenši z dnem razglasitve svoje pravice. Sicer bi se po preteku tega roka proglasilo, da so vrednostni papirji brez moči.

Oznamenilo vrednostnih papirjev: Vložna knjižica Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani, št. 17915 z vlogo 18.000 Din, vinkulirana na geslo »Mirko«.

Deželno sodišče v Ljubljani, odd. VI.,
dne 18. februarja 1931.

6166/30—13. 682

Usta. dražbenega postopanja in izbris knjižnih zaznamb.

Zahtevajoča stranka Kreditno društvo Mestne hranilnice ljubljanske v Ljubljani, po dr. Novaku Franu, odvetniku v Ljubljani, Zavezana stranka Babnik Josip, Dravljica, p. St. Vid nad Ljubljano, radi 20.000 Din s pp.

Izvršba z dražbo zavezančevih nepremičnin: zemljiška knjiga k. o. Dravljica, vl. št. 462 in 95, ki jo je dovolilo tuk. okr. sodišče s sklepom, opravilna številka E 6166/30—1, se po smislu § 200, št. 3. izvrš. r. ustavlja. Pred potekom pol leta po ustavitvi se radi iste terjatve ne sme predlagati novo dražbeno postopanje. Zavezana stranka mora povrniti zahtevajoči stranki na 12350 Din določene stroške v 14 dneh, da ne bo izvršbe.

Okrajno sodišče v Ljubljani, odd. V.,
dne 19. februarja 1931.

E IX 136/31—10. 652

Dražbeni oklic.

Dne 6. maja 1931. dopoldne ob desetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 11 dražba nepremičnin; zemljiška knjiga k. o. Sv. Ilj v Slov. gor., vl. št. 284.

Cenilna vrednost: 93050 Din; najmanjši ponudek: 62038 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne moglo več uveljavljati glede nepremičnine v škodo združitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

E. M. Remarque:

Pot nazaj

Roman

(Copyright by M. Feature Syndicate.
Ponatis, tudi v izvečku, prepovedan.)

Vstal sem in sam sebe nisem mogel razumeti. Malo prej sem sedel brez misli in otopel poleg Juppa, zdaj se je pa v meni zbudilo in se mešalo: želje, strah, pohlep po življenju in groza. Čarovniški hotel, poln podob: — Ulice s svetilkami, dekleta, svetli oblaki, topel krog svetilke v vrtincu umazanih jarkov, mrličji, črna okostja v žičnih ovirah na polju jarkov pred nami.

»Zima bo prišla,« je dejal Wessling počasi in je gledal za gosmi. Slaboten in žalosten je slonel Breyer in mrmral: »Zdaj sem jih prvič videl leteti.«

Edini med nami je Kosole naenkrat postal vesel. Prosil je Wesslinga, da mu je še enkrat hitro vso to stvar pojasnil. Najbolj ga je zanimalo to, ali so divje gosi prav tako velike ko one za pitanje.

»Približno,« je dejal Wessling.

»Oh, moj gobec,« Kosolu so se tresle čeljusti od razburjenja, »potemtakem plove zdaj petnajst, dvajset mastnih pečenk po zraku!«

Zopet so zašumele peroti tik nad nami, zopet nas je surovi, golčasti klic kot kraguljev kljun vbodel v glave. Plosk peroti se je družil z zategnjenim krič-

njem in sunki vetra, ki je postajal močnejši, da je vzbudilo vse to v nas naenkrat pojem svobode in življenja.

Strel je počil. Kosole je snel puško in gledal vneto proti nebu. Meril je naravnost v zagozdo. Poleg njega je stal Tjaden, pripravljen zdivljati ko lovski pes, če bi padla katera gosi. Toda tropa je letela sklenjena dalje.

»Škoda,« je dejal Kosole, »ker to bi bil v tej ušivi vojni prvi pametni strel.«

Razočaran je vrgel Kosole puško proč. »Če bi imel človek vsaj nekaj šibrastih patron!« Poglobil se je žalosten v misli, kaj vse bi lahko z njimi dobil. Nehote je začel žvečiti.

»Če bi bil letalec,« se je rezal Jupp, »bi jih lovili lahko zdaj v mrežo.«

»Drži gobec,« je odvrnil Kosole in se pripravil zopet za spanje.

Začelo je deževati. Vsedli smo se tako, da smo se tiščali s hrbti drug drugega, nad glave smo pa razgrnili šatorke. Podobni smo bili temnemu kupu zemlje. Zemlja, uniforme in pod vsem tem malce življenja.

Potem je prišlo povelje, da moramo naprej.

Sponke so brenčale, puške so ropotale, iz zemlje pa se je začel naenkrat dvigati prsten mrtvaški duh. Upali smo že, da smo za vedno ušli temu duhu, ker kot raketa se je dvignila pred nami misel na mir. Čeprav tej misli še nismo verovali in jo tudi nismo

še prav razumeli, je bilo vendar že samo upanje dovolj, da nas je ta vest v par minutah bolj spreminila, kot nas je prej spreminilo dvajset mesecev. Eno leto vojske je ležalo na drugem letu, eno leto brezupja se je družilo drugemu letu, če pa je začel človek šteti čas, se je skoraj prav tako čudil, da je že tako dolgo in vendar šele tako dolgo. Zdaj pa, ko smo zaznali, da nastopi lahko mir vsak čas, zdaj je pridobila vsaka ura tisočkrat na teži in vsaka minuta v ognju se nam je zdela težja in daljša ko ves prejšnji čas.

Veter je mijavkal čez ostanke okopov, oblaki pa so se naglo valili čez mesec. Svetloba in sence so se neprestano menjavale. Stopali smo tesno drug za drugim. Gruča senc, borna druga četa, sestreljena do par mož; — vsa stotnja je bila komaj močna za normalno četo. Toda ta ostanek je bil preresetan. Med nami so bili še trije iz leta 1914.: Bethke, Wessling, Kosole. Ti trije so vedeli vse. Včasih so nam pripovedovali o prvih mesecih vojne. Njih pripovedovanje je bilo tako, da se nam je zdelo, da govorijo o prastarih Nemcih.

Vsak si je polskal v postojankah svoje mesto, svojo luknjo. Nič posebnega ni bilo. Svetlobo-metalci, strojne puške in podgane. Willy je eno z dobro zadeto brco zagnal v zrak in jo presekal z lopatico.

Posamezni streli so padali. Na desni se je od daleč slišal šum ročnih granat, ki so eksplodirale. »Upajmo, da bo tu mirno,« je dejal Wessling.



Arnold Duckwitz

Arnold Duckwitz je bil senator v mestu Bremen. On se je prvi začel zavzemati za to, naj tudi Nemčija zgradi močno vojno mornarico. Umrl je pred 50 leti.

Življenje na drugih planetih

Ali je na drugih planetih tudi kaj živega, ali je življenje samo na zemlji? Če o tem vprašamo premišljujemo, se vprašamo navadno najprej: Ali so na tej ali oni zvezdi dani vsi pogoji, ki so nam znani kot neobhodno potrebni za življenje na zemlji? Ali je na drugih zvezdah tudi voda, zrak in primerna toplota? Nekaj časa so se ljudje najbolj zanimali za planet »Mars«, ker so opazovali na njem nekatere prekope. Tudi o planetu Veneri so domnevali, da je na njem življenje mogoče prav tako kakor na zemlji. Zvezdoslova Saint-John in Nicolson pa sta ugotovila, da na Veneri ni ne vode in tudi ne zraka; torej manjkata tam dva pogoja za takšno življenje kot je na zemlji. Planet Merkur pa, ki je najmanjši in solcu najbližji, nima zraka. Prav tako je tudi s planeti Jupitrom, Saturnom, Uranom in Neptunom. To so napol žareča nebesna telesa, ki so tako vroča, da je takšno življenje kot je na zemlji na njih nemogoče. Edini planet torej, ki je obljuben v vsem solčnem sistemu, je zemlja. Tako navadno sklepamo — druga stvar pa je, če je ta naš sklep pravilen.

Venera in drugi planeti res nimajo ne vode ne kisika. Življenje, ki bi bilo podobno našemu zemeljskemu je torej tam nemogoče. Med vsemi kemičnimi spojkami, kar jih je mogočih med 92 prvini, so najbolj važni »organični spojki«: beljakovina, masti in pa ogljikovi hidrati, t. j. spojki ogljika, vodika, kisika in dušika in pa malih primesi žvepla, fosforja itd. Beljakovina živalskih in rastlinskih celic je kot »protoplasma« kar jedro življenja. S tem pa še ni rečeno, da je edinole beljakovina zmožna in sposobna tvoriti takšno jedro. Mi vemo le, da mora na zemlji vsako živo bitje imeti beljakovino (»protoplasmo«) za svoje jedro in beljakovina je le za življenje na zemlji neobhodno potrebna. Mislimo si pa čisto lahko, da tvorijo tudi drugi kemični spojki lahko »življensko jedro« seveda ne za življenje na zemlji, ampak za življenje v čisto drugačnih okoliščinah. Kajpada morajo tisti kemični spojki imeti podobne lastnosti kakor jih ima protoplasma. Za živo tvarino (substanco) pomembne prvine (ogljik, vodik, kisik in dušik) pa imajo res v periodičnem sistemu »podobnike«, ki kažejo njim podobne lastnosti. In ravno zato, ker se lastnosti »podobnikov« ne skladajo natanko z lastnostmi življenskih prvin, ampak se od njih nekoliko razlikujejo, smemo opravičeno sklepati, da so tudi ti »podobniki« lahko življensko jedro, toda ne za življenje na zemlji, ampak za življenje v čisto drugih okoliščinah in razmerah. Silicij n. pr. čisto lahko nadomesti ogljik, žveplo, kisik, fosfor, dušik, selen in telur pa bi združevala namesto vodika omenjene prvine v večje mole-

kule. Ogljik in silicij, ki sta zelo razširjena, sta si zelo podobna v svojih lastnostih. Ogljik, ki je »organična« prvina v pravem pomenu besede, ustreza vsem življenskimi pogoji na zemlji. Pri visoki vročini pa, kakor si jo mislimo na drugih zvezdah, ogljikovi spojki ne bi mogli obstati, pač pa spojki ogljiku zelo sorodnega silicija. To velja mogoče tudi za tempera-

ture, ki so nižje kakor je temperatura na zemlji. Zato smemo opravičeno smatrati silicijeve spojke kot »življensko jedro« za življenje, ki pa je drugačno kot življenje na zemlji. Ta domneva je čisto opravičena in zato ni nemogoče, da poznajo »življenec« tudi na drugih nebesnih telesih, ki nimajo pogojev za »zemeljsko« življenje.



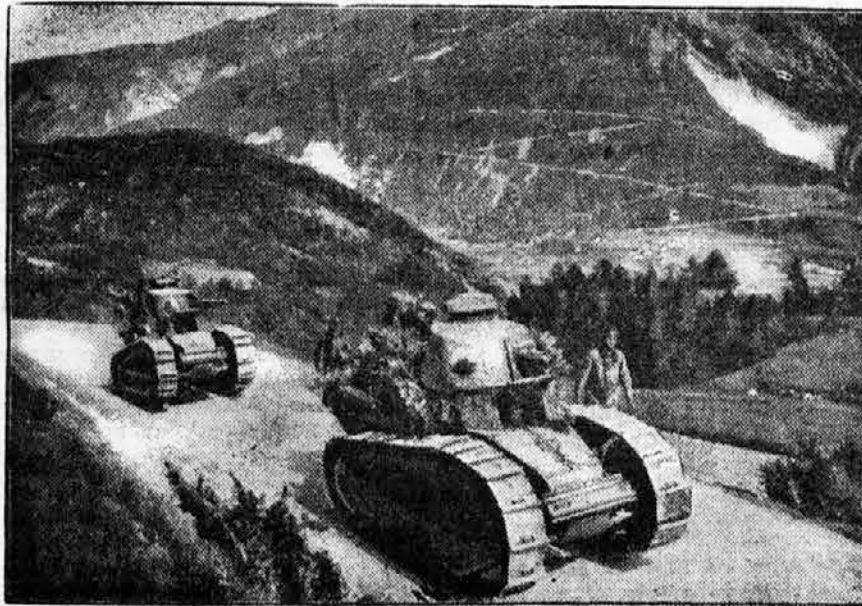
Potres na Balkanu

Na sliki vidimo porušeno vas Drama



Pogorelo gledališče »Principal«

V glavnem mrstu Mehike je zgorelo gledališče »Principal«. Gledališče je bilo staro že 100 let. Deset ljudi je zgorelo, mnogo pa se jih je močno opeklo.



Plaz je zasul dve vasi

V francoski provinci Savoja se je odtrgal kos hriba in plaz je zasul dve vasi: Bergues in Michaud. Na obe vasi in na sosednjo dolino se je vsulo okoli 10 milijonov kubičnih metrov zemlje. Na sliki vidimo pokrajino, kakršna je bila lansko leto za časa velikih francoskih vaj v tem kraju.



Slepár Tetzner

V Nemčiji se ljudje zelo zanimajo za razpravo proti sleparju Tetnerju, ki je hotel opehariti zavarovalnico, pri kateri je bil zavarovan za visoko svoto. Leta 1929. se je poljal nekam z avtomobilom, spotoma pa je vzel k sebi v voz nekega potujočega rokodelca. Tega je z avtomobilom vred sežgal, on sam se je skrtil, svojo ženo pa je nagovoril, naj ona »spozna« v zgorelem rokodelcu svojega moža in naj dvigne visoko zavarovalnino.

Lepotne tekme - nekdanj

»Na fanteč prirežani lasje niso, kakor vemo, nič novega, ampak so to modo poznali že v dobi širokih kril (krinolin). Prav tako so tudi lepote konkurence že precej stara stvar.

Prvo lepотно konkurenco so priredili v Chicagu leta 1865. Takrat je bila v Ameriki vojska in vojska je dala mnogo ranjencev. Ranjenci pa so se ljudem zelo smilili in hoteli so jim pomagati, kolikor je pač bilo mogoče. Pomoč pa stane denar in da dobe denar za ranjence, so v Chicagu priredili velik »bazar«, ki je vrgel samo na vslopnino 257.000 dolarjev — 1 dolar za vstopnico. Da bi pa »bazar« še bolj uspeval, so prišli na misel, da bi na »bazarju« glasovali tudi o tem, katera ženska v Chicagu je najlepša. To je bil začetek »lepotnih konkurencc«.

Zaklad v škatljah za konzerve

Zaklad, čegar vrednost cenijo na 40 milijonov mark (560 milijonov dinarjev), leži zakopan nekje v južno-afriških pragozdih. Zaklad obstoji iz slonove kosti, iz zlata in dragega kamenja vse te dragocenosti pa so shranjene v škatljah za konzerve. Ta zaklad je skrtil poglavar plemena Culu, po imenu Lobengula, ko so ga angleški vojaki l. 1892. premagali in mu vzeli njegovo državo. Ko je že slutil svoj bodoči poraz, je dal vse svoje dragocenosti pospraviti v škatlje, potem pa je odšel s svojimi zvestimi prijatelji v pragozd, kjer so zaklad zakopali. Ko pa so se vrnili, je dal poglavar vse tiste, ki so vedeli za njegovo skrivnost, pomoriti, tako da še danes nihče ne ve o zakladu nič drugega, kakor da je nekje skrit, našel ga pa ni še nihče.

Za kratek čas

»Če pridem zvečer pozno domov, sem naslednjega dne jutraj ves razbit.«
»Tako tako — ali ste tudi oženjeni?«

»Prihodnji mesec bom svojo trgovino popolnoma preuredil.«
»Jaz tudi — tudi jaz nimam denarja...«

»Gospod profesor, ali ste res dobili dvojčke? Kaj pa sta: fantka ali punčki?«
»Meni se zdi, da je eden fantek, drugi pa punčka — lahko je pa tudi narobe...«